

Financiële tussenrapportage 2018-2021

gemeente Tubbergen

Financiële tussenrapportage 2018-2021 gemeente Tubbergen

Inleiding

Deze financiële tussenrapportage 2018-2021 gemeente Tubbergen geeft een richtinggevend beeld van de financiële positie van de gemeente Tubbergen. Dit doen we door eerst te kijken naar het herziene meerjarige saldo om daarna stil te staan bij de stand van onze belangrijkste reserves. De belangrijkste ingrediënten van dit financiële hoofdstuk zijn:

1. Doorwerkingen vanuit de jaarverantwoording 2017 (inclusief de eerste 4 maanden over 2018)
2. Meicirculaire 2018
3. Specifieke mutaties

Ad. 1 Doorwerkingen vanuit de jaarverantwoording 2017 (incl. de eerste 4 maanden over 2018)

Hoewel ons saldo van de jaarverantwoording 2017 een positief beeld laat zien hebben we aangegeven dat dit voordelige saldo voor het overgrote deel wordt beïnvloed door de verkoop van de aandelen Vitens. Een nadere analyse van het voordelige saldo over 2017 laat zien dat er vooral binnen het sociaal domein een aantal nadelen zijn opgetreden die naar verwachting een structureel karakter hebben. Verderop in dit financiële hoofdstuk brengen we in beeld wat de financiële gevolgen zijn. Ook brengen we maatregelen in beeld die we verder willen uitwerken om vervolgens te betrekken bij het opstellen van de begroting 2019.

Ad. 2 Meicirculaire 2018

Dit voorjaar hebben we een startnotitie en daarna de zogenaamde maartcirculaire ontvangen. In deze beide stukken heeft het Ministerie van Financiën de financiële gevolgen van het nieuwe regeerakkoord op hoofdlijnen weergegeven. Hierbij is uitdrukkelijk gesteld dat het hier ging om een eerste inschatting en een tussenstand. De daadwerkelijke gevolgen zouden worden meegenomen in de formele meicirculaire 2018. In het overdrachtsdocument hebben wij aan de hand van de startnotitie van het Ministerie van Financiën een eerste beschrijvende inschatting gemaakt van de (financiële) gevolgen voor onze gemeente. Aan de hand van deze beschrijvende inschatting hebben wij u als conclusie meegegeven dat de hogere algemene uitkering waarover werd gesproken naar verwachting grotendeels zou moeten worden aangewend ter dekking van de budgettaire problemen, mede als gevolg van de kabinetsmaatregelen uit het regeerakkoord. Wij hebben toen de verwachting uitgesproken dat hierna weinig tot nagenoeg geen (financiële) ruimte overblijft als vrije bestedingsruimte.

Nu we de meicirculaire 2018 hebben ontvangen en hebben geanalyseerd, blijken onze conclusie en verwachting uit het overdrachtsdocument meer dan waar te zijn.

Ad. 3 Specifieke mutaties

Onder de specifieke mutaties wordt een overzicht gegeven van zaken en ontwikkelingen die wat verder gaan dan de reguliere mutaties op het bestaande beleid en daarom afzonderlijk worden toegelicht. Wij menen u deze ook te moeten meegeven om zodoende een zo juist en volledig mogelijke richtinggevende doorkijk van onze financiële positie voor de komende jaren te kunnen presenteren.

Doel financiële tussenrapportage 2018-2021 gemeente Tubbergen

Deze financiële tussenrapportage 2018-2021 gemeente Tubbergen geeft een richtinggevend beeld van de financiële positie van de gemeente Tubbergen. Dit richtinggevende beeld van de financiële positie van de gemeente Tubbergen heeft vooral als doel om de financiële mogelijkheden en onmogelijkheden aan de vooravond van het Maatschappelijk Akkoord (MA) voor de komende jaren helder te hebben.

Herzien meerjarig saldo

In deze paragraaf geven we in richtinggevende zin een doorkijk van het verloop van ons structurele begrotingssaldo, het herziene meerjarige saldo. We beginnen met het herziene meerjarige saldo zoals dat in het eerste (vooral financiële) programmajournaal 2018 is vastgesteld:

	reserves	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
Herzien meerjarig saldo 1e financiële programmajournaal 2018	5.903	-116	256	-16	-230
Ontrekking aan reserve incidenteel beschikbare alg. middelen		116			
Herzien meerjarig saldo 1e financiële programmajournaal 2018	5.903	0	256	-16	-230

Mutaties

Onder de mutaties geven we afwijkingen in financiële zin weer die gebaseerd zijn op bestaand beleid. Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk is weergegeven en toegelicht, betreft het hier vooral doorwerkingen vanuit de jaarverantwoording 2017 (en de eerste 4 maanden van 2018) en dan met name afwijkingen binnen het sociaal domein en de gevolgen van de meicirculaire. Daarnaast zijn er een aantal mutaties op basis van bestaand beleid die we voor een juiste weergave van ons herziene meerjarige saldo nu ook in beeld brengen:

Mutaties	reserves	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
- resultaat jaarverantwoording 2017	292				
- OZB		60	60	60	60
Algemene uitkering					
- hogere algemene uitkering meicirculaire 2018		643	867	1.464	1.832
- te verwachten indexatie budget 3 decentralisaties				301	538
- opnemen stelpost loon- en prijscompensatie (3D's)			-150	-301	-538
- verhogen stelpost looncompensatie met 0,5%			-45	-90	-135
Sociaal Domein		-912	-1.399	-1.438	-1.506
Extra weerstandsvermogen Sociaal Domein	-1.500				
Totaal mutaties	-1.208	-209	-667	-4	251

Voordelig resultaat jaarverantwoording gemeente Tubbergen 2017

In de concept jaarverantwoording 2017 van de gemeente Tubbergen is sprake van een voordelig saldo na bestemming van € 292.000. Dit bedrag wordt conform de bestendige gedragslijn gestort in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Onroerende Zaak Belasting

Het opgelegde kohier over het jaar 2018 is hoger dan het bedrag waarmee we in de begroting 2018 rekening hebben gehouden. Dit is vooral een gevolg van een hogere groei van het areaal aan woningen.

Algemene uitkering volgens meicirculaire 2018

Eind mei 2018 hebben we de meicirculaire 2018 van het rijk mogen ontvangen. Het goede nieuws is dat de omvang van het gemeentefonds (en dus ook de algemene uitkering voor gemeenten) stijgt van € 17,1 miljard naar € 25,1 miljard. Belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn:

- Verbreding van de normeringssystematiek. Dat wil zeggen dat een groter deel van de (ontwikkeling van de) rijksuitgaven meetellen bij de voeding van het gemeentefonds (samen de trap op, samen de trap af).
- De intensiveringen van het kabinet Rutte III zijn meegenomen in de rijksbegroting en tellen, volgens de verbrede normeringssystematiek, voor een deel mee bij de voeding van het gemeentefonds
- Overheveling van (een deel van de) integratie uitkeringen sociaal domein naar de algemene uitkering.

Voor de gemeente Tubbergen betekent dit een verhoging van de algemene uitkering van ongeveer € 17,5 miljoen naar ongeveer € 25,5 miljoen. Hiertegenover staat uiteraard het wegvallen van de integratie uitkeringen sociaal domein.

Dit zou volgens de werking van de algemene uitkering meer autonome ruimte voor de gemeenten moeten betekenen. Anderzijds neemt ook de (financiële) afhankelijkheid van het rijk toe.

In financiële zin laat de meicirculaire 2018 een hogere algemene uitkering zien van € 643.000 in 2018 oplopend naar een bedrag van € 1,8 miljoen in 2021. In deze bedragen is de compensatie voor volumeontwikkelingen en loon-en prijsontwikkelingen voor de taken op het gebied van de drie decentralisaties vanaf het jaar 2020 nog niet meegenomen. Het rijk geeft aan dat dit van jaar tot jaar bij de betreffende meicirculaire voorafgaand aan het betreffende jaar wordt meegenomen. Wij hebben deze te verwachten compensatie via de algemene uitkering vanaf het jaar 2020 als inkomst meegenomen maar ramen daar tegenover een stelpost omdat we verwachten dat deze compensatie op zijn minst benodigd is de volume- en loon-en prijsontwikkelingen binnen het sociaal domein te kunnen opvangen.

Daarnaast ramen we een aanvullende stelpost voor looncompensatie van 0,5 %. Dit is enerzijds ingegeven door de geluiden over de laatste CAO ontwikkelingen maar ook omdat het rijk binnen het gemeentefonds ook uitgaat van deze hogere loonontwikkeling.

Tot slot nog een algemene toelichting op de meicirculaire 2018. Op de departementen wordt met verschillende snelheden gewerkt aan uitwerkingsafspraken en mijlpalen uit het InterBestuurlijk Programma (IBP). Per maatschappelijke opgave komen er verschillende akkoorden, afspraken en acties. Die worden in deze circulaire nog niet concreet gemaakt. Dus er is nu nog geen informatie over bijvoorbeeld de enveloppe klimaat. En evenmin een verdeling van het geld uit de “stropotten” sociaal domein ad € 200 miljoen, als eenmalige regeling in 2018. Zoals bekend hebben gemeenten bij de maartcirculaire 2018 de helft van dit bedrag ingelegd. De VNG is belast met de verdeling. De feitelijke bedragen zijn voorzien in de september- of decembircirculaire 2018. Wij verwachten hieruit een bijdrage te ontvangen van ongeveer € 100.000. Deze mogelijke bijdrage nemen we mee bij het laatste programmajournaal over 2018.

Aan het eind van het onderdeel over het sociaal domein verderop in dit hoofdstuk, komen we terug op het IBP, de financiering daarvan en onze mening daarover.

Sociaal domein

Met ingang van 1 januari 2015 zijn gemeenten op grond van de drie decentralisaties verantwoordelijke voor een aantal nieuwe taken op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de jeugdzorg en de Participatiewet. Aan de hand van ervaringscijfers krijgen we een steeds beter beeld van de benodigde middelen en worden onze ramingen steeds realistischer.

Tevens is bekend dat er in de komende jaren nog verschillende uitdagingen aankomen met betrekking tot de Wmo 2015. Voorbeelden hiervan zijn:

- Wijziging in de eigen bijdrage voor de Wmo 2015 (van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage naar een niet-inkomensafhankelijk abonnementstarief van maximaal 17,50 euro per 4 weken);
- CAO wijziging en loonverhoging met betrekking tot de verpleging, verzorging en thuiszorg waar onder andere de huishoudelijke ondersteuning onderdeel van uit maakt;
- Toename van de vraag naar ondersteuning door de vergrijzing.

Hieronder zal op de verschillende onderdelen verder worden ingegaan op de huidige cijfers, en de begroting voor de komende jaren. We beginnen met het financiële overzicht waarna we de verschillende onderdelen afzonderlijk zullen toelichten.

omschrijving	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
reel ramen				
- WMO - Huishoudelijke Ondersteuning (HO)	200	200	200	200
- WMO - Huishoudelijke Ondersteuning - nieuwe cao		-50	-90	-120
- WMO - HO - extra instroom door gewijzigde eigen bijdrage		-330	-450	-550
- regiotaxi	35	35	35	35
- OMD vervoer	-100	-100	-100	-100
- leerlingenvervoer	-25	-25	-25	-25
- besparing leerlingenvervoer door pilot GO OV	10	25	25	25
- inzet budget Noaberoffensief	58	58	58	0
- kosten Mobiliteitslab, reisbureau en frictiekosten	-57	-32	-32	-32
- WMO - ondersteuning zelfstandig leven	-100	-100	-100	-100
- WMO - begeleiding - extra instroom door eigen bijdrage		-40	-50	-60
- WMO - hulpmiddelen	-215	-315	-315	-315
- WMO - hulpmiddelen - inzet stelpost vergrijzing		25	25	25
- WMO bestaand - eigen bijdrage	-50	-125	-125	-125
- WMO - personele kosten		-130	-70	-70
- schuldhulpverlening	-15	-15	-15	-15
- jeugd nieuw - bijdrage Regio Twente	137	137	137	137
- jeugd nieuw - totaal	-943	-943	-943	-943
Totaal	-1.065	-1.725	-1.835	-2.033

Huishoudelijke ondersteuning

Begin 2014 maakten rond de 800 cliënten gebruik van de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning in Tubbergen. Het huidige cliëntenaantal voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning is 508 cliënten (peildatum 10 april 2018).

Dit betekent een afname van ongeveer 40%. Hiervan zijn ongeveer 160 cliënten afgevallen tijdens het herindicatieproces (overgang naar het basis- en pluspakketten) en nog ongeveer 130 cliënten in de jaren daarna. De verwachting is dat de daling in cliënten voor het grootste deel te maken heeft met de (hoge) eigen bijdrage in verband met bijvoorbeeld een hoog inkomen. De consultants bevestigen dit vermoeden.

In de afgelopen 2 jaar heeft er een groot project gelopen met betrekking tot de Huishoudelijke ondersteuning naar aanleiding van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep in mei 2016. In 2016 is er zowel regionaal als lokaal hard gewerkt om nieuw beleid op te stellen om zo te komen tot een passend, juridisch houdbaar beleidskader waarbij rekening gehouden wordt met de financiële situatie en de visie van de gemeente Tubbergen. Na besluitvorming in het college en in de gemeenteraad is vervolgens dit nieuwe beleidskader geïmplementeerd en hebben alle cliënten met een geldige indicatie voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning een herindicatie ontvangen. Hierdoor is de verwachting dat ons huidige beleid Huishoudelijke ondersteuning de komende jaren bestendig is en een optimaal resultaat geeft in prijs en kwaliteit. Onderdeel hiervan is ook de algemene voorziening was en strijk WaST. Met deze algemene voorziening kunnen alle inwoners gebruik maken van deze was-, strijk- en haal- en brengservice waarbij de Wmo doelgroep korting ontvangt. Tevens kan WaST worden gecombineerd met andere (algemene) voorzieningen. Hier zal de komende periode verder aan worden gewerkt. Uit de huidige cijfers komt al duidelijk naar voren dat WaST zowel op kwalitatief als financieel gebied werkt.

De conclusie is dus ook dat voor 2018 de werkelijke kosten Huishoudelijke ondersteuning ruim onder het begrote bedrag zal blijven (ca. € 200.000 lager dan begroot).

Als gevolg van de wijziging van de geldende CAO voor Huishoudelijke Ondersteuning verwachten we echter ook weer een kostenstijging vanaf het jaar 2019 en verder. Dit heeft te maken met de CAO wijziging per 1 april 2018 (vervallen lagere loonschaal) en de verwachte loonverhoging van ca. 4% per oktober 2018. Gemeenten en zorgaanbieders hebben in 2018 de tijd om dit nader uit te werken en de tarieven uiterlijk 1 januari 2019 hierop aan te passen. Om deze reden zijn de exacte stijging in tarieven

en bijbehorende kostenstijging voor 2019 nog niet bekend. We verwachten echter wel dat de lonen met ongeveer 4% gaan stijgen door de loonsverhoging en met ongeveer 3,5% door de CAO wijziging in 2019. Dit betekent een totale stijging van 7,5% in 2019 (excl. reguliere indexatie). De personele kosten bedragen ongeveer 50% van ons tarief.

Dit zou betekenen dat de totale kosten voor 2019, gekeken naar ons huidige cliëntenaantal, met € 50.000 gaat stijgen. In de jaren daarna zal deze stijging zich naar verwachting doorzetten.

Daarnaast zal de eigen bijdrage wijziging per 1 januari 2019 ook gevolgen hebben voor de totale kosten Huishoudelijke ondersteuning. In de huidige eigen bijdrage systematiek voor de Wmo 2015 betaalden mensen maximaal de volledige ingezette ondersteuning zelf (dus maximaal ca. € 27 per uur Huishoudelijke ondersteuning). Aangezien mensen in deze gevallen particulier de ondersteuning vaak goedkoper konden inkopen, hebben deze inwoners de ondersteuning vanuit de Wmo vaak beëindigd. In de nieuwe eigen bijdrage systematiek gaan alle inwoners, dus ook deze groep inwoners, maximaal een eigen bijdrage van € 17,50 per 4 weken betalen. Dit bedrag wordt nog lager wanneer de inwoner een hogere indicatie Huishoudelijke ondersteuning heeft of daarnaast ook gebruik maakt van andere voorzieningen vanuit de Wmo. Hierdoor wordt het voor inwoners weer heel aantrekkelijk om gebruik te maken van Huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo 2015.

Voor de berekening wordt er van uit gegaan dat ongeveer 60% van de cliënten die in de afgelopen jaren geen beroep meer deden op een indicatie voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning zich weer gaan melden voor Huishoudelijke Ondersteuning vanuit de Wmo. Dit zou voor de gemeente Tubbergen dus betekenen dat ongeveer 180 cliënten in 2019 weer beroep gaan doen op de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning. Dit zijn deels inwoners die zich in de afgelopen jaren hebben afgemeld voor Huishoudelijke Ondersteuning vanuit de Wmo 2015, maar dit zal ook veel nieuwe cliënten betreffen die zich nog niet eerder hebben gemeld in de afgelopen jaren in verband met de mogelijke hoge eigen bijdrage.

Uitgaande van een gemiddelde indicatie van 2,5 uur per cliënt per week en een gemiddeld uurtarief van € 25,- kan dit oplopen tot een bedrag aan meerkosten ongeveer € 550.000.

Natuurlijk zullen niet alle cliënten zich direct op 1 januari melden. De verwachting is dat dat gespreid over het hele jaar gebeurt. In bovenstaande berekening wordt uitgegaan dat deze 220 cliënten het volledige jaar gebruik zullen maken van de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning. De verwachting is dat deze cliënten zich gelijkmatig over het jaar gaan melden met waarschijnlijk een lichte piek in het begin van het jaar. Om deze reden is de schatting dat ongeveer 60% van de totale kosten door de toename cliënten in verband met de eigen bijdrage wijziging werkelijk zullen worden gemaakt in 2019. Dit zou een bedrag van ongeveer € 330.000 betekenen in 2019 wat naar onze verwachting gefaseerd zal oplopen tot een structureel bedrag van € 550.000 euro per jaar.

Vervoer

Er is in de afgelopen jaren een duidelijke afname van het aantal pashouders met betrekking tot de Regiotaxi te zien. Dit is ook zichtbaar in de kosten, hier is ook een forse daling in kosten voor Regiotaxi de afgelopen drie jaar te zien. Door de hogere tarieven voor de langere afstanden en het feit dat we nu de kosten per kilometer betalen, kunnen we het budget voor de Regiotaxi toch licht naar beneden bijstellen.

Voor vervoer van en naar de dagopvang (OMD vervoer) is een schommeling te zien in het aantal cliënten in de afgelopen jaren. Voor 2018 wordt een kostenstijging verwacht. De cijfers over de eerste 5 maanden van 2018 bevestigen dat. Dit komt doordat het vervoer nu aanbesteed is bij een professionele vervoerder en niet meer door de zorginstellingen zelf geregeld wordt om zo de kwaliteit en houdbaarheid van het vervoer te borgen. De begroting is vorig jaar vastgesteld op basis van aannames over tarieven en ritafstanden zoals toegelicht in de begroting 2018 en het overdrachtsdocument. De werkelijke kosten blijken nu hoger, waardoor de begroting voor 2018 voor het onderdeel vervoer van- en naar dagopvang (zowel WMO als jeugd) moet worden verhoogd met € 100.000.

Binnen het leerlingenvervoer zijn meer individuele ritten dan verwacht en geraamd doordat de problematiek van de cliënten steeds complexer wordt en daardoor het combineren van ritten lastiger wordt. Enerzijds door de gedragsproblematiek van deze kinderen en anderzijds doordat er naar meer

en diverse locaties gereden moet worden. Hierdoor vallen ook de kosten ongeveer € 25.000 hoger uit dan begroot. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er onverwachts ook nog vervoer statushouders kinderen nodig blijkt waarmee geen rekening is gehouden in de begroting. De kosten hiervoor zijn ongeveer € 58.000 welke gedekt kunnen worden uit het budget voor statushouders/het Noaber offensief. De effecten van het pilot GO OV waarbij cliënten zelfstandig leren reizen schatten wij in op een besparing op het leerlingenvervoer van € 25.000.

Begeleiding en dagopvang (Ondersteuning zelfstandig leven en Ondersteuning maatschappelijke deelname)

De gemeente Tubbergen kent momenteel binnen de begeleiding en dagopvang verschillende voorzieningen, namelijk Ondersteuning zelfstandig leven (OZL; individuele begeleiding), Ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD; dagopvang), kortdurend verblijf (logeeropvang) en specialistische begeleiding voor mensen met een zintuigelijke handicap.

Het aantal indicaties voor OMD en OZL is in de afgelopen jaren duidelijk gedaald. Het aantal cliënten OZL is licht gedaald en het aantal cliënten OMD is nagenoeg gelijk gebleven. Daarbij moet wel worden vermeld dat de cijfers voor 1 januari 2016 niet betrouwbaar zijn aangezien er in de loop van 2015 vele cliënten zijn bijgekomen die vanuit de AWBZ (voor 1 januari 2017) wel een indicatie hadden, maar niet goed waren overgekomen naar de gemeenten.

De kosten van zowel OMD als OZL zijn erg wisselend en niet in lijn met de cliëntenaantallen en omvang van de indicaties zoals hierboven weergegeven. De gewijzigde tarieven (daling bij OMD en een stijging bij OZL) verklaren een deel van het wisselende beeld van de kosten.

Als er met de huidige cliëntenaantallen en gemiddelde indicaties (peildatum 31 maart 2018) wordt doorgerekend, rekening houdend met onze huidige tarieven en het verzilveringspercentage van 2017, zou dit een aanvullend benodigde raming betekenen van:

- OZL € 200.000

Aangezien deze kosten dusdanig afwijken van de begrote bedragen en werkelijke kosten in de afgelopen jaren, wordt geadviseerd deze kosten de komende maanden goed te blijven volgen (ook kijkende naar de daadwerkelijke gedeclareerde kosten). Hopelijk kan daarna een nieuwe goede doorkijk worden gegeven over de verwachte werkelijke kosten voor 2018 en verdere jaren. Wij stellen daarom nu voor om in deze financiële tussenrapportage rekening te houden met de helft van de mogelijke meerkosten en bij het laatste programmajournaal over 2018 en de begroting 2019 te komen met een herziene meerjarige raming.

De eigen bijdrage wijziging in de Wmo per 1 januari 2019 zal ook gevolgen gaan hebben voor de Wmo begeleiding. Ook voor de begeleiding wordt de eigen bijdrage per 2019 niet-inkomensafhankelijk (abonnementstarief 17,50 per 4 weken). Uit de cijfers van de afgelopen jaren is gebleken dat ongeveer 10 cliënten met een indicatie voor begeleiding vanuit de Wmo zijn afgevallen in de afgelopen drie jaar in verband met een hoge eigen bijdrage. De gemiddelde indicatie voor begeleiding in 2017 (OMD en OZL) is 4,5 uur/dagdelen per week (gebaseerd op cijfers uit de jaarrekening 2017).

Uitgaande van een gemiddelde indicatie voor begeleiding van 4,5 uur/dagdelen per cliënt per week en een gemiddeld uurtarief van € 40,- kan dit oplopen tot een bedrag aan meerkosten ongeveer € 100.000.

Ook hierbij geldt dat niet al deze cliënten zich weer bij de gemeente zullen melden. Wij gaan net als bij de huishoudelijke ondersteuning uit van 60%. Ook verwachten wij dat deze cliënten zich niet allemaal op 1 januari 2019 zullen melden maar dat dit stapsgewijs zal gaan. Daarom gaan we uit van een extra last in 2019 van € 40.000 oplopend naar een structureel bedrag van € 60.000 in 2021 per jaar.

Hulpmiddelen

Onder dit onderdeel vallen het leveren, repareren en onderhouden van woningaanpassingen en Wmo hulpmiddelen zoals rolstoelen, tilliften, scootmobielen en losse woonvoorzieningen voor inwoners van de gemeente Tubbergen die hiervoor in aanmerking komen vanuit de Wmo 2015.

Op dit moment (peildatum 1 januari 2018) heeft de gemeente Tubbergen ongeveer 1250 hulpmiddelen uitstaan. Het aantal uitstaande hulpmiddelen is de afgelopen jaren nagenoeg gelijk

gebleken. De kosten voor de Wmo hulpmiddelen stijgen echter wel fors. Dit komt door de complexiteit en daardoor hogere kosten van nieuw verstrekte hulpmiddelen.

De verwachting is dat het aantal hulpmiddelen en de complexiteit van deze hulpmiddelen alleen maar blijft stijgen in de komende jaren. Dit komt onder andere door de vergrijzing en dat inwoners langer thuis blijven wonen. Ook is door het rijk vorig jaar besloten dat gemeenten vanuit de Wmo 2015 verantwoordelijk blijven voor hulpmiddelen en woningaanpassingen bij de Wet Langdurige Zorg (Wlz) indicaties thuis en ook in verschillende gevallen voor de hulpmiddelen bij Wlz indicaties in een instelling. Tevens zal de eigen bijdrage wijziging per 1 januari 2019 ook voor de aantallen en kosten voor de hulpmiddelen gevolgen hebben. In het geval van de Wmo hulpmiddelen geldt dat hierbij ook het niet inkomensafhankelijke abonnementstarief van € 17,50 per 4 weken gaat gelden. Voor de woningaanpassingen geldt dat in 2019 de eigen bijdrage wel inkomensafhankelijk blijft, maar dat de vermogensinkomensbijtelling hiervoor wel van 8% naar 4% wordt bijgesteld waardoor ook hiervoor de gemiddelde eigen bijdrage flink gaat dalen. Deze regeling geldt waarschijnlijk ook maar voor 1 jaar (2019). De eigen bijdrage voor woningaanpassingen wordt waarschijnlijk voor 2020 en verder ook niet inkomensafhankelijke abonnementstarief van € 17,50 per 4 weken. Om deze redenen wordt ook voor de Wmo hulpmiddelen en woningaanpassingen een toename van cliënten/hulpmiddelen en dus ook de kosten verwacht.

Mede doordat momenteel het aanbestedingstraject voor de Wmo hulpmiddelen 2019 en verder nog loopt, is het nog niet mogelijk om precies aantallen voor de kostenstijging te noemen. De schatting is dat het aantal hulpmiddelen en woningaanpassingen met ongeveer 25% gaan stijgen. Als je hierbij rekening houdt met de aantallen en werkelijke kosten in 2017 (en verwachte kosten 2018) zou dit betekenen dat we voor het jaar 2018 € 215.000 en voor de jaren vanaf 2019 € 315.000 extra kosten moeten maken.

Met de extra kosten als gevolg van de vergrijzing hebben wij bij de begroting 2018 rekening gehouden in de vorm van een meerjarig oplopende stelpost van € 25.000. De stelpost 2019 zetten wij nu in ter dekking van de meerkosten op het gebied van de hulpmiddelen. Vanaf het jaar 2020 blijft deze stelpost beschikbaar.

Eigen bijdrage Wmo

In de afgelopen jaren is de eigen bijdrage uit de WMO gedaald. Deze daling is voor het jaar 2017 goed te verklaren door de lagere parameters welke per 1 januari 2017 zijn ingegaan en natuurlijk door een daling van het aantal klanten bij de Huishoudelijke Ondersteuning. Op basis van deze feiten stellen wij voor de raming te verlagen van € 300.000 naar € 250.000.

Zoals bekend zal de eigen bijdrage voor de Wmo 2015 gaan wijzigen. Naast de kostenstijging per voorziening wordt ook een daling van het inkomen uit de eigen bijdrages en een toename in de personele lasten verwacht (er zullen meer consultants en administratief medewerkers nodig zijn om alle meldingen en aanvragen voor de Wmo 2015 te kunnen afhandelen). Daarnaast betekend de wijziging voor 2020 (gemeenten gaat zelf weer eigen bijdrages berekenen en innen) ook een stijging in kosten en personele lasten.

Verwachte inkomsten eigen bijdrage

In Tubbergen is in 2017 totaal € 215.000 aan eigen bijdrage geïnd. Gemiddeld hebben 652 cliënten in 2017 per periode van 4 weken een eigen bijdrage betaald. De gemiddelde eigen bijdrage per cliënt per periode van 4 weken is € 27,32.

Uit de data over het hele jaar 2017 blijkt dat in Tubbergen 1452 inwoners een vorm van ondersteuning vanuit de Wmo 2015 hebben ontvangen. Hieronder vallen hulpmiddelen (zoals rolstoelen, trapliften, scootermobielen en tilliften), regiotaxi, huishoudelijke ondersteuning, kortdurend verblijf en begeleiding (Ondersteuning zelfstandig leven en Ondersteuning maatschappelijke deelname). Uit de daadwerkelijke cijfers over 2017 blijkt dat 45% van de cliënten in Tubbergen in 2017 daadwerkelijk een eigen bijdrage over het gebruik van één of meerdere Wmo voorzieningen heeft betaald.

De gemiddelde eigen bijdrage per periode per cliënt zal gaan dalen (van ongeveer € 27,32 naar € 17,50 dus een daling van 36%) maar het aantal cliënten die een eigen bijdrage betalen zal gaan stijgen (verwachte stijging aantal cliënten ongeveer 20% per gemeente). De verwachting is dus dat de stijging van het aantal cliënten die een eigen bijdrage betalen relatief minder zal zijn dan de daling in

de gemiddelde eigen bijdrage, waardoor de totale inkomsten zullen dalen. Hierdoor is de verwachting dat de inkomsten van de eigen bijdrage Wmo met € 50.000 tot € 100.000 per gemeente per jaar gaat dalen.

Personele lasten

Aangezien naar verwachting meer inwoners een beroep zullen gaan doen op ondersteuning vanuit de Wmo 2015, zal hierdoor het aantal meldingen en aanvragen en daardoor de werkdruk voor het team Ondersteuning en Zorg gaan stijgen. In 2017 maakten in de gemeente Tubbergen 1452 inwoners gebruik van ondersteuning vanuit de Wmo 2015 (totaal 5564 actieve indicaties, dus gemiddeld 3,8 indicaties per cliënt). Gekeken naar bovenstaande berekening en toelichtingen bij de voorzieningen vanuit de Wmo is de verwachting dat het aantal cliënten met ongeveer 300 tot 350 cliënten per gemeente gaat stijgen (ca. 20%).

Als met deze cijfers (gemiddelde stijging van 325 cliënten) wordt doorgerekend betekent dat een benodigde extra personele inzet van 1,6 FTE in 2019 (consulenten en administratie) en daarna een structureel hogere personele inzet van 1 FTE (consulenten en administratie).

Financieel betekend dit:

- 2019	€ 130.000
- 2020 en verdere	€ 70.000

In deze berekening is er van uitgegaan dat alle nieuwe cliënten in 2019 zijn gezien en dat in de daarop volgende jaren ongeveer 200 cliënten één nieuwe aanvraag of verzoek om herindicatie (voor ophoging van de indicatie of andere voorziening) indienen.

Kosten voor zelf innen eigen bijdrage (vanaf 2020)

Het is op dit moment nog niet mogelijk om de verwachte personele lasten en kosten voor het zelf innen van de eigen bijdrage per 2020 te berekenen. Hiervoor moet eerst meer duidelijkheid komen van deze taak precies gaat inhouden en welke activiteiten hier bij komen kijken. Hierover vindt ook gesprek plaats met het CAK. Naar alle waarschijnlijkheid moeten gemeenten straks zelf de eigen bijdrages gaan berekenen (o.a. inkomenscheck om te bepalen of mensen überhaupt een eigen bijdrage moeten betalen), invoeren en 4 wekelijks/maandelijks gaan declareren. Waarschijnlijk gaat dit proces zeer veel lijken op het proces van het innen van de gemeentebelastingen. Om deze reden wordt er ook samenwerking gezocht met het team belastingen en het project met betrekking tot de mogelijke uitbesteding van de belastingen. Er volgt zo spoedig mogelijk meer informatie over dit onderwerp.

Schuldhelpverlening

De begroting 2019 van de Stadsbank Oost Nederland laat een structurele toename zien in de bijdrage van de gemeente Tubbergen. Dit is vooral een gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De raming moet vanaf 2019 worden bijgesteld met een structureel bedrag van € 15.000 per jaar.

Jeugd

Bijdrage regio Twente

De raming voor de bijdrage aan de Regio Twente is structureel te hoog opgenomen.

Jeugd

De werkelijke cijfers uit de jaarverantwoording 2017 laten een overschrijding zien van ongeveer € 1,3 miljoen. Nadere analyse van deze overschrijding laat zien dat er in het laatste kwartaal van 2017 een declaratiepiek is geweest. Deze declaratiepiek had vooral betrekking op de jeugd GGZ en is een gevolg van het beëindigen van Diagnose Behandel Combinatie (DBC). Deze systematiek maakte het mogelijk dat diagnose en behandel trajecten werden gestart (vaak langdurige trajecten) die pas aan het eind werden afgerekend. Deze systematiek is met ingang van 2018 beëindigd en zorgaanbieders kunnen nu ook gewoon periodiek facturen sturen. Op deze manier krijgen gemeenten beter zicht op cliënten die in behandeling zijn en is er ook een betere (financiële) inschatting te maken van de benodigde budgetten.

In de declaratiepiek van het vierde kwartaal 2017 zaten op het gebied van de jeugd GGZ als gevolg van het beëindigen van de DBC systematiek dus ook veel kosten over de jaren 2015 en 2016. Bij het bepalen van de meerjarige effecten moeten deze kosten dus buiten beschouwing worden gelaten. Daarnaast zien we wel een stijging van het aantal cliënten op het gebied van Ondersteuning

Zelfstandig Leven, Intramuraal, jeugdhulp en jeugdzorg Plus. Niet alleen over het jaar 2017 maar ook in het eerste kwartaal 2018.

Met deze ervaringscijfers als basis (werkelijke kosten 2017 en eerste kwartaal 2018) komen we tot een benodigde verhoging van de verschillende budgetten voor jeugd van ongeveer € 940.000 welke als volgt kan worden gespecificeerd::

- Ondersteuning Zelfstandig Leven (OZL) € 250.000
- AWBZ voormalig € 560.000
- Jeugd GGZ € 130.000

Opmerkingen bij de te verwachten stijging van de kosten:

- De werkelijke cijfers over 2017 en het eerste kwartaal 2018 zijn als basis gebruikt om een extrapolatie te maken voor het hele jaar. Uiteraard geschoond voor de kosten over voorgaande jaren.
- Het blijkt echter dat niet alle zorgaanbieders (zeker voor de jeugd GGZ) bij zijn met het factureren. Zij moeten nog wennen aan het maandelijks declareren.
- De ervaringscijfers over de afgelopen jaren laten nog steeds een grillig verloop zien wat een "harde" meerjarige inschatting lastig maakt.
- Er zijn plannen om per 31 juli 2018 de leeftijd voor de pleegzorg te verruimen van 18 naar 21 jaar. We gaan er van uit dat het Rijk de gemeenten hiervoor compenseert.
- Zeker bij pleegzorg, jeugdzorg plus en bij intramuraal AWBZ kan de invloed van 1 of 2 klanten fors zijn (dure trajecten). Bij onze herziene raming gaan we uit van een meerjarig gemiddelde en ramen we niet op de piek om geen onnodige claim op structurele begrotingsruimte te leggen. Mocht in enig jaar toch blijken dat een aantal dure trajecten zijn verstrekt dan merken wij deze aan als incidenteel en kunnen deze dus ook worden gedekt met incidentele middelen. Hiervoor reserveren wij voorzichtigheidshalve wel een extra bedrag aan weerstandvermogen van € 1,5 miljoen.

Dekking tekorten sociaal domein binnen de begroting

In onze voorgaande begrotingen hebben wij de ramingen binnen het sociaal domein altijd met de nodige voorzichtigheid benaderd en melding gemaakt van de onzekerheden en risico's. In financiële zin hebben wij naast een weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers op te vangen ook in structurele zin ruimte gereserveerd voor tegenvallers binnen het sociaal domein. Dit blijkt met de kennis van nu een zeer verstandige keuze te zijn geweest. De volgende stelposten die we in de begroting 2018 hebben opgenomen en ook toegelicht kunnen we nu gebruiken ter dekking van de tekorten binnen het sociaal domein:

Dekking	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
stelpost WMO uit meicirculaire 2017 (begr. 18)	166	166	181	181
stelpost jeugd uit meicirculaire 2017 (begr. 18)	75	75	98	98
stelpost lagere rijksvergoeding (begr. 18)	200	200	200	200
nog resterende stelpost Sociaal domein (kaasstolp)	-288	-115	-82	48
Totaal dekking	153	326	397	527

Saldo en conclusies herziene ramingen sociaal domein

Rekening met de herziene ramingen binnen het sociaal domein en de inzet van de gereserveerde stelposten ontstaat het volgende beeld binnen het sociaal domein:

	2018	2019	2020	2021
Resterend tekort Sociaal domein	-912	-1.399	-1.438	-1.506

Zoals u ziet worden we de komende jaren geconfronteerd met tekorten binnen het sociaal domein die oplopen van ongeveer € 0,9 miljoen naar ruim € 1,5 miljoen in 2021. Aangezien wij van mening zijn dat onze inwoners de ondersteuning en de zorg moeten kunnen blijven krijgen die ze nodig hebben willen wij een aantal maatregelen treffen die er voor moeten zorgen dat een en ander ook betaalbaar blijft. Als eerste willen wij de (financiële) problematiek binnen het sociaal domein kenbaar maken bij het rijk. Hiervoor gebruiken we de volgende twee lijnen:

- 1) Samen met de gemeenten binnen de Regio Twente (Samen 14), die met een vergelijkbaar probleem zitten, willen wij het Rijk wijzen op de tekorten bij de gemeenten en aandringen op een verhoging van de macro budgetten.
- 2) Tijdens de ledenvergadering van VNG op 27 juni zullen wij ons zeer kritisch opstellen ten aanzien van het Inter Bestuurlijk programma (IBP) wat ter besluitvorming voorligt. In dit IBP vraagt het Rijk feitelijk aan de gemeenten om mee te betalen aan de opgaven uit het regeerakkoord. Het rijk geeft daarbij aan dat de accressen uit de algemene uitkering hiervoor voldoende ruimte bieden. Zoals u net heeft kunnen lezen hebben we dit accres echter hard nodig om de financiële knelpunten binnen het sociaal domein op te lossen. Wij zullen aangeven dat we eerst een juiste en rechtvaardige financiering van het sociaal domein gerealiseerd willen zien voordat we kunnen instemmen met het IBP.

Maatregelen binnen het sociaal domein

Naast deze actielijnen richting het rijk zien wij echter ook mogelijkheden om tot een efficiëntere en effectievere inzet van de beschikbare middelen binnen het sociaal domein te komen. Uitgangspunt hierbij blijft dat onze inwoners de ondersteuning en de zorg moeten blijven krijgen die ze nodig hebben. De mogelijkheden die wij zien in termen van maatregelen treft u aan in de volgende paragraaf.

Preventie

Veel vragen naar ondersteuning en zorg kunnen voorkomen worden door gezond leven (sport, bewegen, voeding) , meedoen in de samenleving via cultuur en sport, voorkomen van problematiek zoals eenzaamheid of armoede. Hier wordt de komende jaren in nauwe samenwerking met de samenleving aan gewerkt.

Huishoudelijke ondersteuning

Er wordt de komende periode gewerkt aan de beschikbaarheid van meer algemene voorzieningen zodat er minder maatwerkvoorzieningen (dus een voorziening op individueel niveau) ingezet hoeven te worden.

Keukentafelgesprek

Tevens wordt tijdens de keukentafel nog meer ingezet op het optimaal (dus binnen de draagkracht) benutten van de eigen kracht, het sociaal netwerk en algemene voorzieningen om de ondersteuning rondom inwoners goed te organiseren.

Schuldhelpverlening

Er wordt geïnvesteerd in het voorkomen van armoede. Door te voorkomen dat armoede ontstaat of er schuldenproblematiek ontstaat is dan ook minder vaak de inzet van schuldhelpverlening noodzakelijk.

Vervoer

In 2017 is het vervoer, zowel regiotaxi, vervoer dagbesteding, leerlingenvervoer als vervoer van en naar jeugdhulplocaties, opnieuw ingekocht. In deze aanbesteding en implementatie is een slag gemaakt op kwaliteit. Hierdoor is de maatwerkvoorziening vervoer nu bestendig voor de komende jaren. Om het vervoer financieel houdbaar te laten zijn en om de eigen kracht en participatie in de samenleving van inwoners verder te stimuleren, is het de komende jaren van belang om nieuwe en mogelijk vervangende algemene voorzieningen te ontwikkelen. Hiervoor zijn al enkele projecten gestart. Naar verwachting zullen deze nieuwe ontwikkelingen en projecten op lange termijn een kwalitatief en financieel voordeel hebben met betrekking tot het beleid en de begroting voor vervoer. Voorbeelden hiervan zijn:

1. De Go-OV / Reiskoffer. Dit project heeft als doel leerlingen en Wmo cliënten die momenteel gebruik maken van aangepast vervoer en Wmo cliënten die zich nieuw melden, te leren om zelfstandig te reizen met het openbaar vervoer. In onze gemeenten start hiervoor dit jaar een pilot.
2. Het reisbureau Erop uit in Twente. Op dit moment voert Connexion het huidige reisbureau uit. Dit is een centraal punt waar alle ritverzoeken binnen komen. De betrokken gemeenten willen dit verder uitbreiden. Inwoners en professionals moeten hier met al hun vragen over vervoersoplossingen terecht kunnen. Binnen het reisbureau is zowel de kennis van alle lokale

vervoersoplossingen beschikbaar als het openbaar vervoer in Twente. Het reisbureau kan op basis van een reizigers profiel een persoonlijk reisadvies geven. Dit kan ook het gebruik van openbaar vervoer betekenen. Hierdoor worden cliënten gestimuleerd om zo veel als mogelijk gebruik te maken van andere (voorzijgende) voorzieningen in plaats van de regiotali.

3. Slimmer benutten van data door inzet van het Dataknooppunt vervoer. Het dataknooppunt is een digitale verzamelplek van alle informatie die relevant is voor het vervoer waarvoor de gemeenten o.b.v. de Wmo en Jeugdwet verantwoordelijk zijn. De inzet van het dataknooppunt vervoer heeft een administratieve lasten verlichting als gevolg en de juiste informatie kan snel worden gekoppeld en opgehaald. Dit biedt de gemeente te mogelijk om voor de groep een efficiënter en mogelijk ook goedkoper alternatief te ontwikkelen.

Twents model voor Inkoop van ondersteuning en zorg

Momenteel is de gemeente Tubbergen samen met de andere Twentse gemeenten bezig met een nieuw aanbestedingsprocedure en implementatie voor de inkoop van ondersteuning en zorg. Hiervoor is nieuw beleid ontwikkeld welke ook wel bekend staat als het Twents inkoopmodel. Naar verwachting wordt hiermee een kwaliteitsslag behaald bij de inzet van begeleiding uit de Wmo. De financiële gevolgen van dit nieuwe beleid en aanbestedingsprocedure zijn nog niet bekend.

Alternatieven in dagopvang en begeleiding

Naast de kwaliteitsslag die wordt gemaakt door de nieuwe inkoop Twents model, zijn er nog andere opties en nieuwe (algemene) voorzieningen, waardoor zowel op kwalitatief als financieel gebied voordelen kunnen worden behaald. Een voorbeeld hierbij is de inzet van algemene voorzieningen zelf georganiseerd vanuit de gemeente, denk aan en inkoophuizen als alternatief voor OMD. Een ander voorbeeld is de inzet van voorzijgende thuisbegeleiding als alternatief voor OZL. Deze vorm van thuisbegeleiding ligt in het verlengde van de cliëntondersteuning en kan bijvoorbeeld worden ingekocht bij Wijkkracht (wordt al reeds gedaan door andere gemeenten). Deze thuisbegeleiding is bedoeld voor kortdurende ondersteuning of mensen net weer dat steuntje in de rug te bieden en het juiste pad op te wijzen.

Hulpmiddelen en woningaanpassingen

Momenteel loopt er een aanbestedingsprocedure voor de Wmo hulpmiddelen. Er zijn verschillende manieren om Wmo hulpmiddelen in te kopen/te leveren. Om te bepalen welke optie de beste verhouding heeft in prijs/kwaliteit heeft er grondig onderzoek plaatsgevonden door onder andere literatuuronderzoek, een uitgebreide financiële analyse, een marktconsultatie en gesprekken met interne collega's en andere gemeenten. Uiteindelijk heeft het college besloten over te stappen van de huidige kapconstructie naar een huurconstructie. Uit onderzoek is gebleken dat dit vele voordelen kent ten opzichte van onze huidige werkwijze.

De verwachting is dus dat de gemeente Tubbergen met het inzetten en implementeren van dit nieuwe huur beleid voor Wmo hulpmiddelen al een flinke slag hebben kunnen maken wat betreft de kwaliteit en doelmatigheid met betrekking tot Wmo hulpmiddelen passend bij de lange termijn visie en transformatie van de Wmo 2015.

Met betrekking tot de hulpmiddelen en woningaanpassingen zijn er naar verwachting nog verschillende nieuwe (algemene/algemeen gebruikelijke) voorzieningen en maatregelen die kunnen worden ingezet om de kwaliteit, doelmatigheid en financiële situatie te bevorderen. Zo kan er worden gekeken welke hulpmiddelen mogelijk algemeen gebruikelijk zijn geworden (zoals de rollators enkele jaren geleden) en of er hulpmiddelen zijn die wij voortaan in eigendom kunnen gaan verstrekken in plaats van in bruikleen. Hier hebben wij tijdens de huidige aanbesteding al enkele stappen in genomen. Daarnaast kan met betrekking tot de hulpmiddelen nog een slag worden gemaakt qua preventie. Hier is met projecten zoals Lang zult u wonen al een mooi begin mee gemaakt. Het is belangrijk om inwoners vroegtijdig te informeren en bewust te maken (bijvoorbeeld op een leeftijd van 70 jaar) of hun huis voor de lange termijn geschikt is om in te wonen of dat zij nu al laagdrempelig acties kunnen ondernemen om dit mogelijk te maken voor de toekomst.

Samenwerking/overgang ander wet- en regelgeving

Sinds de decentralisatie en hervorming van de langdurige zorg per 1 januari 2015 hebben gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren hard gewerkt aan het organiseren en regelen van ondersteuning

voor de inwoners. Nu de basis staat, is het noodzakelijk dit verder door te ontwikkelen om zo de zorg passend, toegankelijk en betaalbaar te laten zijn voor onze inwoners. Hiervoor is ook samenwerking tussen de gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren noodzakelijk.

Er is vele wet- en regelgeving met betrekking tot de langdurige zorg. Naast de Wmo 2015 zijn er wettelijke kaders vanuit bijvoorbeeld ook de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Vele inwoners maken naast de Wmo gebruik van de Zorgverzekeringswet, voornamelijk in de vorm van persoonlijke verzorging, wijkverpleging en casemanagement dementie. De Wlz is bedoeld voor inwoners die behoefte hebben aan 24 uur zorg in de nabijheid (bijvoorbeeld ook veel onplanbare zorg) of permanent toezicht. In veel gevallen geldt voor de cliëntengroep in de Wmo, voornamelijk met betrekking tot de ouderen, dat hun zorgvraag in de loop der tijd toeneemt en hun bijbehorende ondersteuningsbehoefte op een gegeven moment overgaan naar de Wlz.

De doorstroom en overlap in gebruik van deze wet- en regelgeving is groot, waardoor goede samenwerking noodzakelijk is. Onder andere de regionale werkgroep Menzis-samen 14 houdt zich hier mee bezig. Er zijn verschillende knelpunten zichtbaar in de samenwerking, organisatie en communicatie rondom deze wet- en regelgeving. In de komende maanden en jaren zullen alle knelpunten goed zichtbaar moeten worden gemaakt, om vervolgens gezamenlijk te zoeken naar oplossingen. Het doel is om de zorg begrijpelijk, toegankelijk en betaalbaar te laten zijn voor onze inwoners zonder dat zij nadelige effecten ondervinden van mogelijke verschillende organisatiestructuren, schotten en financieringsstromen. Naar verwachting is hierin ook nog veel winst, zowel of kwalitatief als financieel gebied, te behalen voor de gemeente.

Jeugd en participatie

Ook binnen de beleidsterreinen jeugd en participatie zien wij mogelijkheden om tot een efficiëntere en effectievere inzet van middelen te komen. Wij zijn op dit moment bezig met een eerste inventarisatie van deze mogelijkheden. De benoeming en uitwerking hiervan betrekken wij bij het opstellen van de begroting 2019.

Vervolg maatregelen binnen het sociaal domein

Wij willen de maatregelen die hieruit voortkomen verder uitwerken en betrekken bij het opstellen van de begroting 2019. Op dat moment denken wij ook meer duidelijkheid te hebben op de mogelijke financiële effecten van de maatregelen. Ook hier ligt een duidelijke relatie met het creëren van een extra stuk weerstandsvermogen (€ 1,5 miljoen) voor het sociaal domein. Hoewel we mogelijkheden zien in de verschillende maatregelen, zoals hiervoor toegelicht, zal het mogelijke financiële effect enige tijd in beslag nemen en dus gefaseerd optreden. Ook hiervoor is de extra weerstandscapaciteit bedoeld.

Specifieke mutaties

Onder de specifieke mutaties wordt een overzicht gegeven van zaken en ontwikkelingen die wat verder gaan dan de reguliere mutaties op het bestaande beleid en daarom afzonderlijk worden toegelicht. Wij menen u deze ook te moeten meegeven om zodoende een zo juist en volledig mogelijke richtinggevende doorkijk van onze financiële positie voor de komende jaren te kunnen presenteren.

Specifieke mutaties	reserves	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
voortzettingsbesluiten uit overdrachtsdocument					
- evenementenbeleid			-16	-16	-16
- mijn Dorp 2030			-70	-70	-70
- bestuursstijl facilitair			-20	-20	-20
- bestuursstijl communicatie			-35	-35	-35
- Wet Openbaarheid van Bestuur			-17	-17	-17
- toezicht handhaving Drank en Horeca e.d.			-61	-61	-61
Inzet resterende uren ambitiebegroting uit overdrachtsdocument			105	105	105
Overige					
- verbeteren (fiets)verkeersveiligheid Manderveenseweg	-1.000	60	60	50	50
- kosten beheer Manderveenseweg (fiets)				-20	-20
Inzet stelpost nieuw beleid 2019			100	100	100
Totaal specifieke mutaties	-1.000	60	46	16	16

Voortzetting besluiten uit het overdrachtsdocument 2018-2022

Wij achten de geschetste inspanningen en activiteiten uit het overdrachtsdocument 2018-2022 die om een voortzettingsbesluit vragen dermate van belang dat wij voorstellen daar aanvullende middelen voor beschikbaar te stellen. Als dekking hiervoor zetten wij de resterende capaciteit voor ambities in. De totstandkoming van deze resterende capaciteit is eveneens opgenomen in het overdrachtsdocument 2018-2022. Dit betekent wel dat voor aanvullende ambities, gebiedsprocessen of grote projecten geen capaciteit vanuit Noaberkracht beschikbaar is.

Inzet stelpost nieuw beleid 2019

In onze meerjarenbegroting hebben wij van jaar tot de beschikking over een structurele stelpost voor nieuw beleid van € 100.000 per jaar. Deze stelpost willen wij inzetten ter dekking van de kosten van de kosten van de voortzettingsbesluiten.

Verbeteren (fiets)verkeersveiligheid Manderveenseweg

In de begroting 2018 hebben wij vooruitlopend op de daadwerkelijke besluitvorming een bedrag gereserveerd van € 1 miljoen. De structurele lasten van deze investering, geraamd op € 60.000 per jaar zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Wij kiezen er nu voor om deze (kapitaal)lasten, voor het onderdeel afschrijvingen via de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen te laten lopen. Tevens brengen we nu ook de kosten van onderhoud en beheer in beeld.

De daadwerkelijke besluitvorming over het verbeteren van de (fiets)verkeersveiligheid Manderveense weg hebben wij na de zomervakantie van 2018 voorzien. In het betreffende voorstel gaan we, naast het daadwerkelijk benodigde bedrag ook in op de mogelijke bijdrage van de provincie Overijssel.

Algemene opmerking

De daadwerkelijke besluitvorming over de voortzettingsbesluiten, de specifieke mutaties betreffende de (fiets)verkeersveiligheid Manderveense weg alsmede de mogelijke inzet van de stelpost voor nieuwe beleid 2019 vindt plaats tijdens de behandeling van de begroting 2019 in november 2018.

Herzien meerjarig saldo

Het doorrekenen van de drie financiële lijnen in dit koersdocument laat in richtinggevende zin het volgende beeld zien:

	reserves	jr 2018	jr 2019	jr 2020	jr 2021
Herzien meerjarig saldo na 1e programmajournaal 2018	5.903	-	256	-16	-230
Totaal mutaties	-1.208	-209	-667	-4	251
Totaal specifieke mutaties	-1.000	60	46	16	16
Herzien meerjarig saldo na 1e programmajournaal 2018	3.695	-149	-365	-4	37

Aan de hand van het richtinggevende beeld van het herziene meerjarige saldo kunnen de volgende richtinggevende conclusies worden getrokken:

- Het jaar 2018 sluit met een nadelig saldo van € 149.000. Dit saldo wordt conform de bestendige gedragslijn onttrokken aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.
- In meerjarig perspectief is er sprake van een sluitende meerjarenbegroting. Het jaar 2019 laat een tekort zien van € 365.000. Dit tekort onttrekken we conform de bestendige gedragslijn aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.
- De stand van de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen bedraagt € 3.695.000. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het nadelige saldo over het jaar 2018 en het tekort over het jaar 2019. In de volgende paragraaf treft u een totaal overzicht aan van het verloop van deze reserve.

Bij deze richtinggevende conclusies moeten wel de volgende opmerkingen worden geplaatst:

- De ramingen binnen het sociaal domein zijn en blijven omgeven met de nodige onzekerheden en risico's.

- De mogelijke financiële effecten van de maatregelen binnen het sociaal domein zijn nog onvoldoende duidelijk en helder en dus nog niet meegenomen. Dit betrekken we bij het opstellen van de begroting 2019.
- Voor deze eerste twee punten ramen we een extra bedrag aan weerstandscapaciteit binnen het sociaal domein van € 1,5 miljoen.
- Vanaf het jaar 2019 houden we naast de volume- en loon- en prijsontwikkelingen binnen het sociaal domein (zie algemene uitkering) aanvullend rekening met de gevolgen van de vergrijzing binnen de WMO. Hiervoor ramen we een structurele, jaarlijks oplopende stelpost van € 25.000. Voor het jaar 2019 is deze structurele stelpost ingezet. In de jaren daarna blijft deze stelpost beschikbaar.
- Vanaf het jaar 2020 is de structureel jaarlijks oplopende stelpost voor nieuw beleid van € 100.000 beschikbaar.
- Met het overhevelen van de Integratie uitkeringen sociaal domein naar de algemene uitkering neemt de (financiële) afhankelijkheid van het Rijk verder toe.

Reserves

Rekening houdend met de richtinggevende doorkijk van het herziene meerjarige perspectief en de verschillende incidentele mutaties en de doorrekening van het coalitieakkoord ontstaat het volgende beeld van de **reserve incidenteel beschikbare algemene middelen**:

Stand begroting 2018	6.881.000
renovatie / aanleg kunstgras	-275.000
correctie stimuleringsfonds	150.000
saldo 1e programmajournaal 2018	-116.000
extra capaciteit vergunningverlening en handhaving	-141.000
implementatie omgevingswet	-270.000
implementatie Twents model inkoop WMO en jeugd	-326.000
saldo jaarverantwoording 2017	292.000
aanvulling weerstandsvermogen sociaal domein	-1.500.000
verbeteren (fiets)verkeersveiligheid manderveen	-1.000.000
saldo financiële tussenrapportage jaar 2018	-149.000
saldo financiële tussenrapportage jaar 2019	-365.000
herziene stand	3.181.000

De berekening van ons **weerstandsvermogen** betrekken we bij het opstellen van de begroting 2019. Gezien de uitstekende resultaten van onze grondexploitaties over het jaar 2017 verwachten we de vastgestelde ratio van 1,4 te halen.

De **reserve Mijn Dorp 2030!** laat, rekening met de laatste besluitvorming de volgende stand zien:

Oorspronkelijke stand	4.500.000
Laadpalen	-20.000
Mijn Dorp 2030	-250.000
Tubbergen Bruist	-500.000
Kunstgras Langeveen	-75.000
Symposium	-15.000
Beachvolley Albergen	-15.000
Ontmoet en Beweeg Plein in Reutum	-35.000
Subsidieloket	-15.000
Multifunctionele velden Fleringen	-100.000
HOI 2 Vasse	-35.000
procesgeld Tubbergen Bruist	-100.000
Stimuleringsfonds	-150.000
Huiskamer Manderveen	-500.000
Speel- en ontmoetingsplein Mariaparochie	-35.000
Totaal besluitvorming	-1.845.000
Herziene stand	2.655.000

Het betreft hier een overzicht van bijdragen die de gemeente Tubbergen beschikbaar heeft gesteld voor verschillende initiatieven vanuit de samenleving. Het betreft hier in nagenoeg alle gevallen cofinanciering. De totale financiële omvang van de verschillende initiatieven is vele malen groter omdat ook de initiatiefnemers bijdragen hebben geleverd.